

Cosun

Magazine

NR. 4
2023

04

**Aanpassingen
leveringsvoorwaarden 2024**

08

Campagneplanning

10

**De oogst vraagt
alle aandacht**

Bietengrond naar havengebied Delfzijl

De bietengrond uit de suikerfabriek in Vierverlaten heeft sinds kort een bestemming als ophooggrond in Delfzijl. Cosun Beet Company heeft daarover afspraken gemaakt met Groningen Seaports. Tot nog toe gebeurde ophoging met zeezand. De bietengrond wordt onder andere gebruikt voor de ophoging van een 25 hectare groot terrein aan de Oosterhorn-Zuid. Daar is circulaire bedrijvigheid gepland. Het fabrieks-terrein moet anderhalve meter

omhoog. De bietengrond ging tot nu toe altijd naar boeren in de omgeving van de fabriek.

Sensus Cichorei Event

Cichoreiverwerker Sensus wil de komende jaren groeien met betekenis. 'Grow Sense' heet die doelstelling. Grow staat voor het groeien, Sense staat voor een betekenisvolle teelt. En dat kan, want cichorei is een grondstof

(inuline) voor gezonde voeding. Bovendien is cichorei goed voor de bodem, vraagt het weinig stikstof en is het niet droogtegevoelig. Het belang van Sensus en van cichorei in de Cosun-strategie kwam op 25 augustus uitgebreid aan de orde in het Sensus Cichorei Event in Dinteloord. Onderdeel van dit druk bezochte Event was onder meer ook een cichorei-mechanisatieplein. Ook werd aan telers uitleg gegeven over de contractvoorwaarden voor 2024.

Verkoop SVZ afgerond

Op 31 augustus is het verkoopproces van SVZ aan de Döhler Group, een toonaangevende producent van groente- & fruitingrediënten, officieel afgerond. Met de verkoop brengt Cosun meer focus aan in het portfolio.

Unlock 25

De verkoop draagt bij aan de verdere ontwikkeling van de vier groeigebieden van Cosun, zoals gedefinieerd in de strategie Unlock 25. Cosun stuurt op winstgevend groei, een duurzame keten en een toekomstbestendig rendement vanuit een sterke positie in akkerbouwgewassen en co-producten.

Index

Van de voorzitter.....	3
Aanpassingen leveringsvoorwaarden 2024.....	4
De inspiratieboerderijen van Groeikracht Cosun.....	6
Ledenraad unaniem.....	7
Campagneplanning.....	8
De oogst vraagt alle aandacht.....	10
IRS-informatie.....	12
Kort Nieuws.....	16

Contact

Cosun

Postbus 3411
4800 MG Breda
076-5303307
secretariaat.rvb@cosun.com
www.cosunleden.nl

Cosun Beet Company agrarische dienst

Postbus 100
4750 AC Oud Gastel
0165-525252
agrarischedienst
@cosunbeetcompany.com
www.cosunleden.nl

Colofon

Cosun Magazine

is een uitgave van Coöperatie Koninklijke Cosun U.A. voor leden van Cosun

Fotografie in dit nummer

Royal Cosun, Cosun Beet Company, IRS, Sanne van Hassel en Michel Heerkens

Foto-omslag

De campagne is van start

Basisontwerp

Wardtaal / Breda

Opmaak en druk

Drukkerij Roelofs, Enschede

© Coöperatie Koninklijke Cosun U.A., 2023

Niets uit deze uitgave mag worden gereproduceerd zonder schriftelijke toestemming van de uitgever.

Voldoende grondstof

Beste collega's. Terwijl ik dit voorwoord schrijf (begin september), schijnt de zon volop en is het historisch warm buiten. Het is een jaar met extremen. Eerst een koud, nat en laat voorjaar, toen een gematigde zomer met voor de schimmels een heel vervelende regenperiode en nu een zomerse periode, terwijl we volgens weerkundigen al in de herfst zitten.

We hebben de laatste jaren ervaren dat de situatie ook snel kan veranderen in de markten waarin Cosun actief is. Gelukkig zitten we met onze belangrijkste producten nu aan de goede kant van de streep. De verwachtingen voor het resultaat van Cosun zijn positief en dat geldt ook voor de bietenprijs. We verwachten voor het tweede jaar op rij een veel betere bietenprijs. Dat is zeer welkom en ook noodzakelijk voor ons, telers!

Voortgang strategie

Een bekend gezegde is dat je het dak moet repareren als de zon schijnt. Zo zien we het ook bij Cosun. Terwijl voor Cosun de zon schijnt, proberen we elke dag vanuit onze Unlock25-strategie onze coöperatie sterker te maken. Dat doen we met ontwikkeling van nieuwe groeigebieden en focus op het productportfolio. Een belangrijke stap hierin is onder meer de verkoop van SVZ aan de Döhler Group. Wij danken de mensen van SVZ voor hun jarenlange inzet voor ons als eigenaren van Cosun en wensen hen veel succes in de toekomst.

De strijd om de akker

Een ander onderwerp waar veel aandacht voor is, betreft de grondstofvoorziening van Cosun. Veel arealen staan

onder druk en de strijd om de akker lijkt begonnen. Voor ons, telers is dat positief, maar voor Cosun is dit een belangrijke uitdaging naar de toekomst toe. Als we onvoldoende aardappelen, suikerbieten en cichorei op onze fabrieken krijgen, kunnen we geen goede bietenprijs betalen. Daarom hoop ik dat u de suikerbietenteelt een belangrijk onderdeel van uw bouwplan laat blijven. Ook hoop ik dat u wilt overwegen om aardappelen voor Aviko of cichorei voor Sensus te blijven of te gaan telen. Beide bedrijven hebben positieve stappen gezet in hun teeltvoorwaarden en prijzen. Het zou mooi zijn als dit u motiveert om hier serieus naar te kijken. Te meer omdat de resultaten van deze bedrijven via de bietenprijs uiteindelijk ook weer op uw eigen erf belanden.

Bestuurswisselingen

Ook op bestuurlijk gebied kent Cosun veranderingen. Tijdens de laatste ledenraad hebben we afscheid genomen van onze collega Pieter de Jong als intern lid van de raad van beheer en Hans Huistra als extern lid van de raad van toezicht. Wij danken beiden voor hun inzet voor onze mooie coöperatie. In het kader van hun opvolging mochten we twee nieuwe bestuurders verwelkomen in de personen van Martine Hommes voor de raad van beheer (akkerbouwer en voorzitter van de kring Friesland-Groningen) en Bas Alblas voor de raad van toezicht (voormalig CEO Lamb Weston/Meijer). Wij zijn verheugd over deze mooie versterkingen en wensen hen veel succes bij deze nieuwe uitdaging.

Campagne

Wij staan met elkaar voor een nieuwe oogstperiode. Dit is een spannende, maar ook een mooie tijd. Ook voor Cosun is het oogstseizoen een belangrijke periode waar we in dit nummer graag extra aandacht aan willen besteden. Laten we met elkaar zorgen dat we de suikerbieten ook in deze laatste fase goed verzorgen. Op elke ton bieten maken we op dit moment een mooie marge die uiteindelijk bij ons in de portemonnee belandt. Ik hoop dat geen kilo verloren gaat. Ik wens u een goede oogstperiode.

Arwin Bos
voorzitter

Aanpassingen leveringsvoorwaarden 2024

Cosun introduceert vanaf 2024 de herverdeling van de ruimte in de totale toewijzing. Tegelijkertijd vervalt de voorwaarde om een minimumareaal in te zaaien voor bietentoeerisme. Met deze aanpassingen kan het interessanter zijn om ruimer te zaaien.

De raad van beheer heeft deze aanpassingen op 6 september besproken met de ledenraad. In het verleden zijn de leveringsvoorwaarden voornamelijk opgesteld vanuit een kosten oogpunt. Voor 2024 is dit mede beoordeeld vanuit het oogpunt van grondstofborging. De ledenraad heeft ingestemd met de aanpassingen.

Herverdeling

De herverdeling werkt als volgt. Als één of meer telers in een toewijzingsjaar minder suikerbieten leveren dan hun toewijzing wordt deze onbenutte ruimte in de totale toewijzing van Cosun gebruikt om surplus- en overschotbieten voor de uitbetaling te herkwalficeren tot ledenbieten, respectievelijk surplusbieten. Herverdeling vindt alleen plaats onder telers die boven hun toewijzing hebben geleverd. Telers die een hogere opbrengst hebben dan de toewijzing, kunnen door herverdeling een groter deel van hun geleverde suikerbieten tegen de ledenprijs uitbetaald krijgen. Voor sommigen kan het hierdoor interessant zijn het te

plannen areaal naar boven af te ronden. Dit biedt Cosun Beet Company de mogelijkheid eerder de beoogde en toegewezen hoeveelheid suiker te produceren. Dat is gunstig voor de kostprijs, en stelt Cosun Beet Company in staat de marktmogelijkheden optimaal te benutten. Deze resultaatverbetering komt uiteindelijk terug bij alle leden. Hierdoor kan het ook voor telers die minder leveren dan hun toewijzing een gunstig effect hebben.

Bietentoeerisme

Om de herverdelingssystematiek evenwichtig te maken voor alle leden ziet Cosun een duidelijke relatie tussen herverdeling en versoepeling van de regels omtrent bietentoeerisme. Voor bietentoeerisme, zijnde het leveren van een andere ligplaats, vervalt vanaf 2024 de voorwaarde dat een bepaald minimumareaal moet worden uitgezaaid (de zogenaamde 3 uit 5-regeling). Deze voorwaarde voor bietentoeerisme is destijds opgesteld om te voorkomen dat telers zonder grond suikerbieten van andere

ligplaatsen leveren en profiteren van de ledentoeslag. Afgelopen jaren zijn over deze voorwaarde van minimumareaal vanuit de ledenraad en kringvergaderingen veel kritische vragen gesteld en hieraan wordt nu tegemoetgekomen.

De invoering van het systeem van herverdeling biedt naar het oordeel van de raad van beheer een goede gelegenheid om de voorwaarde van voldoende uitzaai voor bietentoeerisme te laten vervallen. Telers met wisselende opbrengsten hebben door deze versoepeling bij lagere opbrengsten ruimere mogelijkheden om gebruik te maken van bietentoeerisme. Bij een opbrengst boven de toewijzing profiteren zij met de herverdeling in ieder geval optimaal van de ledenprijs.

Bij het leveren vanaf een andere ligplaats blijft wel vereist dat beide telers een leveringsovereenkomst hebben met Cosun. De suikerbieten moeten afkomstig zijn van het bij de teler in gebruik zijnde en bij Cosun opgegeven

perceel. Tevens dient de andere ligplaats voorafgaand aan de levering te zijn bevestigd aan de agrarische dienst van Cosun Beet Company. De UB-uitkering wordt mede bepaald door de jaarlijks geleverde hoeveelheid suikerbieten bij 17% suiker. Hiervoor tellen alleen de op eigen naam geleverde bieten.

Premies vanaf campagne 2023

In april zijn de telers geïnformeerd dat vroeg- en laatleveringspremies voor campagne 2023 gekoppeld worden aan de ledenprijs. De vroegleveringspremie is een compensatie voor gemiste groei. De laatleveringspremie is opgebouwd uit een compensatie voor bewaarverliezen, bewaarkosten en een extra vergoeding. In de laatleveringspremie is het onderdeel vergoeding voor bewaarkosten met 15% verhoogd vanwege de gestegen prijzen voor materiaal en arbeid.

Met uitzondering van de genoemde verhoging bewaarkosten blijven de premies gedurende de campagne ongewijzigd en gebaseerd op een bietenprijs van 35 euro per ton. Na de campagne wordt berekend hoeveel een teler als surplus- en/of overschotbieten heeft geleverd. Die hoeveelheid wordt evenredig verdeeld over alle leveringen in de campagne. De vroeg- en laatleveringspremies voor ledenbieten en voor de bieten die door herverdeling zijn geherkwalificeerd tot bieten waarvoor ook de ledenprijs wordt betaald, worden vervolgens gecorrigeerd op basis van de vastgestelde bietenprijs. Dit verschil wordt betaald bij de eindafrekening.

De herverdelingssystematiek biedt voordeel

De ledenraad heeft tevens verzocht de premiesystematiek nog eens in zijn geheel tegen het licht te houden.

Tarrabijdrage

De tarrabijdrage staat al enige tijd op € 12,70 per ton tarra. De kosten van bietengrond, de logistieke kosten, de handelingskosten en de afzet van de grond door de fabriek zijn afgelopen jaren fors gestegen. Hierdoor is de bijdrage niet meer kostendekkend. In Vierverlaten wordt de bietengrond jaarlijks extern afgezet. Afgelopen jaren is in Dinteloord veel grond intern gebruikt voor de ontwikkeling van het AFC Nieuw Prinsenland. Dit project loopt ten einde. De bietengrond van Dinteloord zal extern afgezet moeten worden. Diverse afzetmogelijkheden zijn in onderzoek om de grond zo gunstig mogelijk af te zetten. Tevens wordt bietenreiniging bij het laden verder onderzocht, waardoor minder grond naar de fabriek komt. Op basis van berekeningen komt de kostendekkende bijdrage uit op € 14,85 per ton tarra. De raad van beheer heeft de tarrabijdrage voor 2024 hierop aangepast. De opdracht die daarbij aan Cosun Beet Company is gegeven, is om de bietengrond zo gunstig mogelijk af te zetten, zoals aan Groningen Seaport, en jaarlijks een berekening van de kostendekkende bijdrage te maken.

Andere aanpassingen

De raad van beheer heeft de transportbijdrage voor 2024 vastgesteld op € 1,35 per bruto ton suikerbieten per zone. De raad van beheer heeft de bijdrage voor het doorschuiven van polsuiker uit surplusbieten en overschotbieten vastgesteld op € 7,50 per netto ton bieten bij 17% suiker. De raad van beheer heeft de vergoeding voor een niet bemonsterde vracht verhoogd en vastgesteld op € 6,50

per vracht. De hiervoor genoemde bedragen zijn gebaseerd op kosten-dekkende calculaties. De bedragen zijn opgenomen in de algemene voorwaarden behorende bij de leverings-overeenkomst 2024.

Maarten Boudesteijn
secretaris raad van beheer

Hoe wordt de herverdeling berekend?

Na de campagne wordt de totale hoeveelheid polsuiker berekend, die individuele telers beneden de toewijzing hebben geleverd. Het afgelopen jaar ging dat om afgerond 41.000 ton. Tegelijk wordt de hoeveelheid polsuiker berekend die door individuele telers boven de toewijzing is geleverd. De totale hoeveelheid te herverdelen polsuiker wordt als een percentage berekend. Praktisch gezien krijgen de telers die boven de toewijzing hebben geleverd een extra percentage toebedeeld totdat de onderbenutte suikerhoeveelheid volledig is herverdeeld. Na deze evenredige herverdeling over de betreffende telers wordt de eerste 15% die een individuele teler dan nog aan polsuiker over heeft, als surplus uitbetaald. De kans dat een teler daarna nog uit te betalen overschotbieten heeft, wordt kleiner. Door herverdeling vindt voor de uitbetaling een verschuiving plaats van surplusbieten naar ledenbieten, en daarmee ook een verschuiving van overschotbieten naar surplusbieten.

De inspiratieboerderijen van Cosun

Op de Groeikracht Cosun Inspiratieboerderijen staat de bedrijfsvoering van de boer centraal. Wat kunnen we van elkaar leren? Welke stappen kun je nu al nemen om steeds toekomstbestendiger te telen?

Groeikracht Cosun gaat uit van de kracht van kennis delen. Kennis die verder gaat dan schema's, adviezen en regels. Het gaat om ontmoetingen, om praktische kennis uitwisselen en om luisteren naar de ervaringen van anderen. De Inspiratieboerderijen richten zich op praktijkrijpe oplossingen voor de drie belangrijkste thema's van een toekomstbestendige teelt: bodem & bemesting, plantgezondheid en klimaat & energie. De Inspiratieboerderijen zijn concreet en praktisch gericht. Zo kan het bijvoorbeeld gaan over het demonstreren en bespreken van een robot. Of over het inzetten en financieren van een nieuwe machine. Praktische ervaring die van teler op teler het nuttigst is. We zeggen vooral niet wat er moet gebeuren, maar gaan in gesprek over wat er kán.

Wie is de 'Inspiratieboer'?

Binnen Groeikracht Cosun is gezocht naar telers die ruimte hebben om te experimenteren en al stappen hebben gezet om toekomstbestendig te ondernemen. Dit voorjaar zijn we gestart met de eerste Inspiratieboerderij, in samenwerking met akkerbouwer Joost Derks uit Volkel. In Dinteloord bereiden we met het landbouwbedrijf van Cosun Beet Company en met Leven Kavelaars een tweede Inspiratieboerderij voor. Joost en Leven zijn jonge boeren die enthousiast zijn over hun toekomstplannen en graag hun

Praktische kennis uitwisselen

visie delen. Joost heeft inmiddels een kleine vijfhonderd belangstellenden op zijn erf gehad, variërend van basisschoolklassen tot telerstudiegroepen uit de regio. Hij laat hen zien waarom zijn bedrijf toekomstbestendig is en welke plannen hij nog heeft voor de toekomst. Op zijn perceel in Volkel ligt een rassenproef met tien verschillende aardappelrassen. In de suikerbieten en cichorei is hij dit jaar begonnen met het zaaien en schoffelen met een autonome landbouwrobot, de FarmDroid. Ook participeerde hij in het project Biodiversiteitsmonitor Akkerbouw (BMA).

Leren van elkaar

Door zijn samenwerking met Groeikracht Cosun krijgt Joost de ruimte om zijn eigen ervaringen, successen en uitdagingen te delen. "Daarin moet je altijd eerlijk zijn", zegt hij. "Stel het lukt een jaar niet, dan moet je ook je fouten kunnen delen. Het is voor iedere teler en elke grondsoort anders, dus je moet ook kritisch zijn op je eigen situatie en eigen ervaring. Dan kan iemand anders voorkomen dat hij dezelfde fouten maakt. En dan komen we allemaal iets verder."

Omdat de bezoekers zo van elkaar verschillen, moet Joost zijn verhaal en uitleg steeds aanpassen. "Staat er hier een groep ervaren telers, dan ga je natuurlijk op een heel andere manier uitleggen dan wanneer er een schoolgroep langs komt", vertelt hij. Het leukste vindt hij bezoekers met veel kritische vragen.

Matthijs Smit
redacteur Groeikracht Cosun

Zoek contact!

Wil je meer weten over Groeikracht Cosun en ben je geïnteresseerd in onze activiteiten raadpleeg dan <https://groeikracht.cosun.nl>.

Ledenraad unaniem

De ledenraad heeft op 6 september Martine Hommes verkozen tot lid van de raad van beheer en Bas Alblas tot extern lid van de raad van toezicht. Beide kandidaten kregen unaniem het vertrouwen van de ledenraad. Martine volgt Pieter de Jong op. Bas is de opvolger van Hans Huistra.

Martine Hommes (50) is sinds 2004 akkerbouwer. Daarnaast is zij actief als veredelaar, lid van de Raad van Commissarissen van HZPC en lid van onze ledenraad en kringvoorzitter Friesland/Groningen. Zij heeft naast een brede interesse in en kennis van governance-vraagstukken, ervaring in de accountancy. Bas Alblas (63) heeft ervaring op CEO-niveau bij ondernemingen in de levensmiddelen- en aardappelverwerkende industrie, waaronder Lamb Weston/Meijer, Vion, Fromageries BEL, Leerdammer, Royal Wessanen en Unilever. Ook heeft hij bestuurlijke functies vervuld bij FNLI en VNO-NCW.

Ontwikkelingen

Hans Meeuwis (CEO) en Hans Schuil (CFO) informeerden de ledenraad over de ontwikkelingen bij Cosun. Meeuwis ziet het resultaat in 2023 sterk verbeteren. Gedeeltelijk is dit rugwind van de huidige marktomstandigheden in combinatie met verbetering van de onderliggende resultaten en groei. De focus ligt op verdere verbetering van de onderliggende resultaten. Vooral Cosun Beet Company, Aviko en Duynie laten goede resultaten zien. De ontwikkeling van Sensus heeft extra aandacht met een stevig verbeterplan voor de korte en lange termijn en nieuw leiderschap. De ledenraad waardeert dat is ingegrepen, maar blijft kritisch.

Bas Alblas

De ledenraad wil gezien het belang van Sensus nadrukkelijk meegenomen worden in de verdere ontwikkeling van de plannen.

Verkopen

Ook gaf de CEO een toelichting op de verkoop van SVZ en Aviko Cuijk. De verkoop is in lijn met de Cosun-strategie Unlock25. SVZ sluit minder goed aan bij het portfolio en voldoet niet aan de rendementseisen van Cosun. De koper, Döhler Group, heeft een betere positie om SVZ verder te ontwikkelen. Hans Schuil lichtte de financiële uitkomst van de verkoop van SVZ toe. Deze gaat gepaard met een boekverlies.

Vooruitzicht

Over het geheel heeft Cosun een goed vooruitzicht door sterke toename van het resultaat in 2023. Weliswaar is een substantieel deel reeds uitgekeerd in de ledentoeslag 2022, maar de verwachtingen voor de suikerprijs in 2024 en het regulier resultaat 'niet suiker' 2023 zijn goed. Deze elementen zijn gunstig voor de bietenprijs.

Leveringsvoorwaarden 2024

De raad van beheer heeft de leveringsvoorwaarden 2024 aangepast en toegelicht in de kringbestuursvergaderingen. De ledenraad heeft ingestemd met deze aanpassingen. De aanpassingen staan elders in dit magazine. Maarten Boudesteijn legde de ledenraad uit hoe de aangepaste voorwaarden zijn verwerkt in de reglementen. De ledenraad heeft de aangepaste reglementen goedgekeurd. Aanpassing van de statuten is niet noodzakelijk.

Toekomstbestendige keten

Ger Evenhuis, vicevoorzitter raad van beheer, gaf een presentatie over de

Martine Hommes

toekomstbestendige duurzame keten en de rol die Cosun en haar leden hierin speelt. Cosun heeft deelgenomen aan de discussie rondom het (niet-) landbouwakkoord. Cosun vindt dat het landbouwbeleid akkerbouwers moet ondersteunen in opgaves als waterkwaliteit, bemesting, plantgezondheid en klimaat. Dat past in de Unlock25-strategie en de uitvoering in Groeikracht Cosun. Ger benadrukte de urgentie van de Kaderrichtlijn Water en de Nitraatrichtlijn. Akkerbouwers hebben maar vier oogstmogelijkheden voor maatregelen. Als we de waterkwaliteit niet op orde krijgen, kan dit leiden tot verplichte extensivering van bouwplannen of teeltverboden. Dit ziet hij als een groot risico voor het landbouwbedrijf en de coöperatie. Uit de daaropvolgende discussie bleek dat de ledenraad die zorg in meerderheid deelt. We zullen Groeikracht Cosun nadrukkelijker moeten inzetten om de gestelde doelen te bereiken.

Maarten Boudesteijn
secretaris raad van beheer

220.000 vrachten per campagne

Campagneplanning

Het doel is de campagne zo optimaal mogelijk plannen en uitvoeren, zodat elke dag voldoende bieten bij de fabriek worden aangevoerd. Bij de afnameplanning wordt zoveel mogelijk rekening gehouden met de leveringswensen. Dit jaar zijn verbeteringen doorgevoerd.

Per jaar ontvangen beide suikerfabrieken samen circa 220.000 vrachten, zo'n 1.100 per dag per fabriek. Dit vraagt een goede afstemming tussen telers, vervoerders, opladers, loonwerkers en agrarische dienst. De campagneplanning is nauwgezet werk. Voor het maken van de planning zijn het areaal, opbrengstprognose en de productieprognose van beide fabrieken van belang. Daarnaast zijn de verwerkingskosten, premies en de verkoopprijzen van suiker en nevenproducten van belang. Ook worden praktische punten meegenomen, zoals vroeg starten of laat eindigen. Op grond hiervan wordt een voorstel gemaakt. De definitieve campagneplanning met de campagnestart wordt door de raad van beheer vastgesteld vóór 1 augustus.

Kostenefficiënt

Voor de indeling van de bieten zijn de arealen per ligplaats en de leveringswensen nodig. In principe hebben we 24-uursrayons die 6,5 dag per week aanvoeren. Een aantal is 12-uursrayon. Deze laatste zijn nodig om optimaal persulp retour te kunnen vervoeren. Pulp wordt overdag afgeleverd. Om de grote hoeveelheid pulp overdag af te kunnen leveren, hebben we maximaal bieten nodig om de logistieke kosten te drukken. Daarnaast is het voor kostenbeheersing belangrijk dat het logistieke proces efficiënt verloopt en de ligplaatsen in

orde en goed bereikbaar zijn. Elke minuut dat het langer duurt, kost 1 euro en 10 cent per vracht. Oftewel: 1 minuut, dat is over alle vrachten ruim 240.000 euro. De uitdaging is om het samen zo efficiënt en veilig mogelijk uit te voeren.

68 vrachten per rayon

De grootte van een oplaadr rayon wordt bepaald door het gemiddelde aantal vrachten dat kan worden verladen. Gemiddeld ligt dat rond de 68 vrachten per 24 uur. Onder de lijn IJmuiden-Arnhem worden de bieten verwerkt in Dinteloord en erboven in de fabriek Vierverlaten. Afhankelijk van de verwerkingscapaciteit gaan de bieten uit (Zuid-)Flevoland en de Achterhoek naar beide fabrieken. De verdeling wordt tijdens de campagne aangepast door wijzigingen in de verwerking en/of de opbrengstprognoses.

Om beide fabrieken dagelijks van voldoende bieten te voorzien zijn 35 oplaadeenheden, 12 schepen en circa 400 vrachtwagens aan het werk.

Om het gemiddelde van 68 vrachten te verladen heeft een rayon dichtbij vijf wagens per oplaadeenheid en veraf bijvoorbeeld veertien vrachtwagens. Daarbij worden vier shovels, 25 kranen en zes bietenmuizen ingezet. Dat zijn oplaadeenheden die de bieten ook voorreinigen. Vanwege toenemende transportkosten, verwerking- en opslagkosten van grond kan voorreiniging steeds interessanter worden.

Elk jaar worden daarom nieuwe calculaties gemaakt om de juiste keuze voor de oplaadeenheid te bepalen. Nadat de rayons zijn vastgesteld, wordt de gemiddelde afstand berekend per oplader naar de fabriek. Dit is een belangrijke parameter om voorstellatarieven voor de aanbestedingsgesprekken met de vervoerders te maken. Die starten in de tweede helft van mei en duren tot in de zomermaanden. In mei wordt ook gestart met de voorlopige campagne-indelingen. Het team van Agro Logistiek dat de campagneplanning verzorgt, zet per oplaadgebied de ligplaatsen op routevolgorde. Per oplaadgebied wordt per maand in beeld gebracht wat de leveringswensen zijn. Per gebied kan dit verschillen. Landelijk wordt bekeken uit welke gebieden we bijvoorbeeld in september meer kunnen aanleveren en uit andere gebieden minder om zoveel mogelijk te voldoen aan de wensen van de teler. Telers die structureel vroeg (circa de eerste drie weken van de campagne) en/of laat (de laatste drie) willen leveren, worden het eerst ingedeeld in de betreffende periode. Een voorbeeld is het Oldambt, waar we begin campagne met extra oplaadeenheden de bieten verladen. Later in de campagne wordt uit de zandgebieden meer aangevoerd.

Spelregels

Voor de indelingen zijn spelregels opgesteld om op een consistente en consequente wijze telers in te delen. Telers met meerdere leveringen worden in eerste instantie zo ingedeeld, dat een teler die eerder levert ook eerder met zijn tweede levering wordt ingedeeld. Als een teler zijn tweede levering liever later wil doen, wordt getracht daaraan te voldoen. Praktijk is dat vooral in november meer telers willen leveren, dan dat er ruimte is. Als er geschoven moet worden met de leveringen, wordt dat roulerend gedaan, zodat niet elk jaar dezelfde teler verschoven wordt. Begin december zijn we op de helft van de campagne. Het advies is om de bieten begin december gerooid te hebben. Telers op kleigrond die hun laatste levering eind december of in januari hebben vanaf dezelfde ligplaats als de eerdere levering, worden ingedeeld in de voorlaatste levering voor 20 november. Voor die op zandgrond is dat 25 november. Als de planning gedurende de campagne gaat achterlopen, past de buitendienst indien nodig de routevolgorde aan.

Vragen

Dit jaar zijn de leveringswensen twee weken later opgevraagd, mede op verzoek van telers. Dit is vanaf dit jaar mogelijk, doordat we met een nieuwe tool de gemiddelde afstanden sneller kunnen berekenen.

Ieder jaar nieuwe calculaties

De maanden mei-juni zijn nodig om de voorlopige planningen te kunnen maken en deze begin juli te kunnen verzenden. Met de voorlopige planning kunnen telers hun strategie voor bladschimmelbeheersing maken. De opgave leveringswensen wordt zo laat mogelijk opgevraagd. De planning wordt aangegeven voor een periode van zeven dagen.

De definitieve planningen worden gemaakt zodra de campagnestart bekend is. Reacties van telers kunnen we dan zoveel mogelijk verwerken. Loonwerkers krijgen ter informatie de indelingen van hun klanten op een speciale loonwerkersapp beschikbaar. De teler bepaalt in overleg met de loonwerker de rooidatum. Om landelijk zo goed mogelijk de leveringswensen te kunnen honoreren, de transportplanning optimaal uit te voeren en verbeteringen in de digitalisering goed op te pakken wordt dit uitgevoerd door Agro Logistiek. Vragen over de definitieve planningen kunnen hier gesteld worden.

Vanaf aanvang campagne, kan in overleg met de buitendienst de route of planning aangepast worden. Ook vragen over ligplaatsen en bewaring kunnen aan de buitendienst gesteld worden.

Ledenportaal voor de actuele situatie

Tijdens de campagne is de planning een dynamisch geheel. Planningen worden aangepast als gevolg van bijvoorbeeld de weersomstandigheden, opbrengstverschillen, andere ligplaatsen dan opgegeven of een veranderde verwerkingscapaciteit van de fabrieken. De definitieve planning staat op het ledenportaal. Wijzigingen zijn hier te volgen, zodat het rooimoment hierop afgestemd kan worden. Wijzingen zijn voor teler, buitendienst, vervoerder, oplader en loonwerker op hun applicatie direct zichtbaar. Met de unit in de oplaadeenheid worden de planningsgegevens van de betreffende teler geladen op de chauffeurspas. Deze wordt bij het inwegen op de fabriek uitgelezen. De wegingen, het monsternummer en de analyse van het monster worden in het systeem aan elkaar gekoppeld. Na verlading krijgt de teler een digitaal overzicht van het aantal geladen vrachten. Na uitweging kan de teler op het ledenportaal het vrachtgewicht raadplegen. Enkele dagen later volgen de kwaliteitcijfers.

Arno Huijsmans
directeur agrarische zaken

Planningsgegevens
staan op de
chauffeurspas

De oogst vraagt alle aandacht

De oogst van de ruim 83.500 hectare bieten vraagt van telers voor allerlei zaken extra aandacht. Onder meer voor de bodemstructuur. Voor de late levering is een goede voorbereiding op bewaren essentieel. Te laat rooien heeft nadelen. Bij het begin van de campagne gaat Cosun Beet Company uit van een gemiddelde suikeropbrengst van 14 ton.

Na een langdurig droge periode en tekort op de vochtbalans is vanaf de tweede helft van juli nog maar weinig sprake van droogte. Gemiddeld genomen hebben de bieten de droge periode goed doorstaan. Het zoeken naar vocht heeft de beworteling naar de diepte gestimuleerd. Waar de structuur minder was, hadden de bieten het moeilijk. Op kleigrond doorbrak de krimp op dergelijke percelen de belemmeringen en zochten ook daar de bieten naar water dieper weg. Echt veel verdamping van water vindt doorgaans plaats in juli en augustus. In het groeimodel moesten we tot de neerslag in juli kwam rekening houden met stress door droogte. Daarna speelde dit geen rol meer, zodat de opbrengstverwachting positief kon worden bijgesteld van 13,3 naar 14,0 ton suiker per hectare. De zoninstraling was in de afgelopen periode 50% hoger. In totaal verwacht Cosun Beet

Company circa 5% minder bietsuiker te produceren in vergelijking met vorig jaar. Dit komt door het iets lagere areaal in 2023 en de lagere opbrengstverwachting dan de gerealiseerde 14,5 ton per hectare in 2022.

Bietgezondheid

Gemiddeld genomen zien de bieten er gezond uit. Vergelingsziekte komt nauwelijks voor. De late start van het groeiseizoen, de relatief lage activiteit van de groene luis en het alert reageren van de telers hebben een gunstig effect gehad.

Voor wat betreft de bladgezondheid ziet het er op dit moment ook gunstig uit. In voorgaande jaren waren er begin september al behoorlijke aantastingen door cercospora. De droogte tot tweede helft juli, de gemiddeld sterkere bietenrassen en ook hier weer de tijdige en actieve gewasbehandelingen met beschermingsmiddelen lijken hier

de belangrijkste factoren te zijn.

Kort samengevat verwachten we ondanks de drie weken latere start in het voorjaar toch een suikeropbrengst die dicht in de buurt komt van het langjarig gemiddelde.

Opbrengstverwachting

Regio	Tonnen suiker per hectare
Zeeuws-Vlaanderen	14,6
Zeeuwse eilanden	15,1
West-Brabant	14,5
Noord- en Zuid-Holland	14,9
Oost- en Zuid-Flevoland	15,6
Noordoostpolder	15,5
Noordelijke klei	14,0
Noordelijke zand	13,4
Noordelijke dal	13,3
Gelderland e.o.	13,3
Oost-Brabant	13,3
Limburg	13,7
Nederland	14,0

Rooi goed en tijdig

Behoud bodemstructuur

Gelukkig is er de laatste jaren heel veel aandacht voor de bodem. Dat geldt niet alleen voor de chemische samenstelling, maar ook voor de biologische activiteiten in de bodem en zeker ook de structuur. In korte tijd veel neerslag kunnen verwerken en in droge perioden voldoende water kunnen leveren om de planten te laten groeien is in hoge mate afhankelijk van de bodemstructuur.

Juiste bandendruk erg belangrijk

Vooraf bij de bietenoogst lopen we risico's de structuur nadelig te beïnvloeden. Zware machines moeten hoge opbrengsten van het land halen. Als de grond nat is, is de structuur het meest kwetsbaar. Een goed doorlatende bodem behouden is daarom essentieel. Als basis hiervoor is een snelle afvoer van overtollig water belangrijk. Goed werkende drainage draagt er sterk aan bij dat ook na natte perioden de oogst kan doorgaan zonder dat al te veel structuurschade optreedt. Daarnaast is het belangrijk de rooier en het transport op het land met zo laag mogelijke bandendruk uit te voeren. Een simpele vuistregel is: de bandendruk zo laag mogelijk, lager dan 1 bar, en bij voorkeur een maximale wiellast van maximaal 10 ton. Steeds meer machines zijn uitgerust met een drukwisselsysteem. Dat maakt het mogelijk dat banden die geschikt zijn om met deze lage druk te kunnen werken, tijdens de oogst en bij het transport over de weg optimaal kunnen worden benut.

Voorom verspreiding

Bladschimmelbeheersing houdt niet op met alleen spuiten op het juiste moment. Meer en meer moeten we problemen met ziekten in de teelt integraal aanpakken, zoals met de juiste rassenkeuze, de juiste keuze van groenbemesters en een optimale bodemsamenstelling voor een gezond gewas. De agrarische dienst krijgt regelmatig vragen hoe om te gaan met bietenblad bij en na de oogst. Zeker als er veel aantasting in het gewas is. Een hoge besmetting levert risico's op voor de teelt erna. Het advies is bietenblad na de oogst direct onder te werken. Na het inwerken kunnen de schimmels minder gemakkelijk door de wind worden verspreid naar aangrenzende percelen. Zodra het blad in vochtige grond wordt ingewerkt, begint de afbraak

van het blad. Met die afbraak wordt ook de schimmel aangetast. Een bietenperceel met zware schimmelaantasting van het blad kan de eerste drie jaar een groot infectierisico met zich meebrengen. Na vier, vijf jaar en langer is de schimmeldruk ver afgenomen en is dat risico kleiner.

Bewaar aan de hoop

Het is niet te vroeg nu al de voorbereidingen te treffen om bieten tijdig te oogsten en goed te kunnen bewaren voor de latere leveringen. Voorwaarde is dat bieten bij het leveren niet bevroren zijn. Daar komt bij dat zwaar beschadigde bieten meer suikerverlies opleveren dan netjes gerooide en goed bewaarde bieten.

Waar misverstand over bestaat is, dat bieten net zo goed in de grond zouden kunnen worden bewaard als aan de hoop. Als het eenmaal december is, groeien de bieten niet meer en verliezen ze ook op het veld suiker. Het is daarom verstandig de bieten uiterlijk begin december veilig aan de hoop te hebben liggen. Hoe later wordt geoogst, hoe groter ook de kans is dat het nat is. Het gevaar van extra bietverlies wordt dan groter en de negatieve impact op de structuur neemt toe. Bieten aan de hoop kunnen bovendien tegen vorst worden beschermd. Op het veld blijven ze kwetsbaar.

Het algemene advies is daarom goed en tijdig rooien en droog en koel bewaren. Het afdekken met vliesdoek levert doorgaans goede bewaarresultaten op. Droog bewaarde bieten gaan minder snel in kwaliteit achteruit. De aanhangende grondtarra droogt verder in wat bij reinigen van de bieten positief bijdraagt. Bovendien is een met vliesdoek afgedekte bietenhoop bij vorst gemakkelijker extra af te dekken met folie.

Pieter Brooijmans
manager agrarische dienst

Bufferstroken inzaaien

Langs watervoerende sloten moet, voor de breedte afhankelijk van de aard van de sloot, een bufferstrook worden gehanteerd. Deze strook kan de teler zwart houden, maar kan ook worden ingezaaid. Naast het mooiere aanzicht van een plantenrijke strook kunnen bepaalde soorten helpen bij de natuurlijke bestrijding van plagen in de akkerbouw. Hoe dit werkt en wat de achtergronden zijn, is goed en gemakkelijk leesbaar beschreven in de folder functionele agrobiodiversiteit (online te vinden via <https://vitaalplattelandzwd.nl/de-fab-brochure>). Voor bufferstroken zijn verschillende mengsels beschikbaar. Cosun Beet Company werkt in Groene Cirkels op dit onderwerp samen met partijen aan diverse pilots, als onderdeel van het Interbestuurlijk Programma Vitaal Platteland.

Rooichecks geven inzicht in oogstverliezen

De afgelopen jaren heeft de agrarische dienst van Cosun Beet Company regelmatig rooichecks uitgevoerd bij diverse telers en loonwerkers door het hele land. Hier zijn enkele interessante inzichten uit voortgekomen.

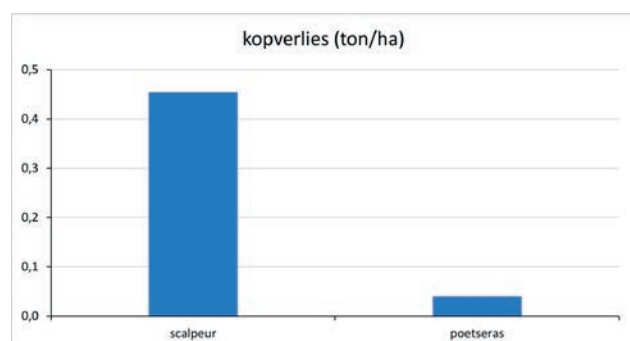
Diverse eigenschappen werden vastgelegd, zoals merk en type rooier, ontblader-, rooi- en reinigingssysteem en de afvoer van de bieten. De kwaliteit van het rooiwerk werd beoordeeld op basis van verlies door te diep koppen, puntbreuk en verlies van hele bieten.

Puntbreuk op klei

De meest duidelijke relatie is de puntbreuk op kleigrond (figuur 1). Dit verlies is hoger in vergelijking met lichtere grondsoorten. Dit geldt bij zowel droge als natte oogstomstandigheden: bij droogte breken de punten af in de harde grond tijdens het lichten, bij natte omstandigheden is intensievere reiniging nodig om grondtarra kwijt te raken, wat zorgt voor meer puntbreuk. Dieper rooien helpt, maar zorgt ook voor meer grond in de rooier. De chauffeur zal tijdens het rooien continu naar een optimum moeten zoeken.

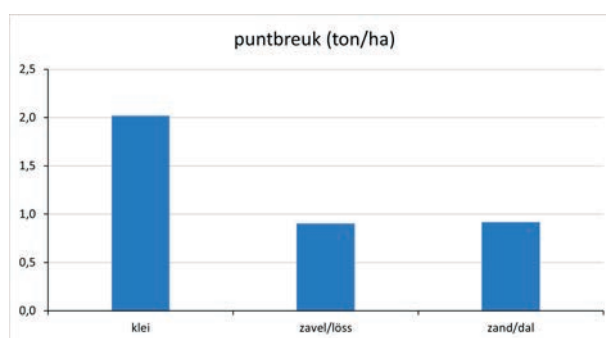
De kop erbij houden

Volgens de leveringsvoorwaarden kan de kop van de biet meegeleverd worden. Ontbladeren is voldoende. Uit de rooichecks blijkt dat ontbladersystemen met poetseras beter bij deze voorwaarden passen dan systemen met scalpeurs/kopmessen. Bij een juiste instelling blijft de kop gespaard,

Voor het bepalen van de rooikwaliteit is het punt- en kopmaatje een handig hulpmiddel

terwijl blad- en loofresten goed verwijderd worden. Het kopverlies is hierdoor verwaarloosbaar (figuur 2). Daarnaast zorgt dit systeem voor minder wondvlakken en blijven er geen bietenkopjes achter in het veld. Deze bietenkopjes kunnen zeker zonder kerende groundbewerking gemakkelijk opnieuw uitgroeien en vormen daarmee een overwinteringsplaats voor insecten en schimmels.

Figuur 1. Puntbreuk bij verschillende grondsoorten, gemiddeld over 135 rooichecks tussen 2019 en 2022 (bron: agrarische dienst Cosun Beet Company)

Chauffeur aan zet

Incidenteel kan verlies van hele bieten plaatsvinden. Denk daarbij aan het wegspringen van bieten bij de rooischaren, een lek in de reiniging, overlopen van de bunker of het te vol laden van kiepers. Deze verliezen kunnen in de kiem gesmoord worden door oplettendheid en nauwkeurigheid van de chauffeur op de rooier.

Met de applicatie 'Oogstverliezen' is tijdens de oogst eenvoudig inzicht te krijgen in de kwaliteit van het rooiwerk. Meer info is te vinden in de IRS-teelthandleiding op www.irs.nl: '8.2 Oogsttechniek' en '8.3 Oogst wat gegroeid is'.

Jan-Kees Boonman
specialist oogsttechniek

Figuur 2. Kopverlies bij verschillende ontbladersystemen, gemiddeld over 135 rooichecks tussen 2019 en 2022 (bron: agrarische dienst Cosun Beet Company)

Verantwoordelijkheid van deze rubriek

Postbus 20
4670 AA Dinteloord
0165-516 070
irs@irs.nl
www.irs.nl

Eindredactie
Jurgen Maassen

Herhalen en afronden bladschimmelbestrijding

Door het late voorjaar zijn de bieten later gesloten. De bladschimmelbestrijding is daardoor later gestart dan andere jaren. Wanneer er bij of rondom de eerste aantasting gespoten is, is de basis gelegd voor het beste resultaat. Vervolgens is het belangrijk het loof tot aan de oogst voldoende gezond te houden om de suikerbieten optimaal te kunnen laten doorgroeien in het najaar.

De bladschimmels cercospora, stemphylium, ramularia, roest en meeldauw kunnen zorgen voor vroegtijdig afsterven van het suikerbietenloof. Dat kost opbrengst en daarom moeten ze bestreden worden.

Spuit bij nieuwe aantasting

Een bladschimmelbestrijding uitvoeren is alleen rendabel als één of meer bladschimmels zich uitbreiden op de volgroeide bladeren. Spuit alleen als de bieten nog minimaal vier weken in het veld blijven staan. Na half oktober is het vrijwel nooit rendabel om een bladschimmelbestrijding uit te voeren.

Voldoende groen loof

In principe is het voor de groei voldoende dat half oktober de grond nog bedekt is met minimaal één laag groen loof. Na half oktober mag die hoeveelheid ook nog iets teruglopen, omdat de dagen korter worden en de gemiddelde temperatuur daalt.

Veiligheidstermijn

Is een behandeling zinvol, houd dan wel rekening met de veiligheidstermijnen van de middelen. De veiligheidstermijn is de periode die minimaal tussen de laatste fungicidenbespuiting en de oogst van de suikerbieten moet zitten.

Een veldje op een bladschimmelproofveld met voldoende groen loof rond 15 oktober. Rechts is een veldje zonder fungicidenbespuitingen.

Lees etiketten en wissel af

Houd bij een eventuele bespuiting rekening met de etiketten van de middelen, het gebruikadvies en met welk middel al gebruikt is bij eerdere bespuitingen. Wissel middelen ook binnen het seizoen zoveel mogelijk af om resistentievorming bij de bladschimmels te voorkomen. Kies het middel aan de hand van de gevonden aantasting. Meer informatie hierover is te lezen op www.irs.nl/bladschimmel.

Bram Hanse
specialist bladschimmels

Let bij de laatste bespuiting op de veiligheidstermijn in combinatie met de geplande oogstdatum

Geslaagde praktijkdag suikerbieten

De praktijkdag suikerbieten trok op 31 augustus veel bezoekers naar proefbedrijf Westmaas. De organisatoren WUR, IRS en Cosun Beet Company konden zo'n 400 bezoekers verwelkomen. Naast specifiek op de bieten gerichte onderwerpen, was er aandacht voor NKG, peil-gestuurde drainage, veiligheid en actualiteiten van de BO Akkerbouw. Op de bedrijvenmarkt presenteerden ruim 40 standhouders zich aan het publiek. De fotoreportage hieronder geeft een indruk van deze geslaagde dag. Meer informatie over de gepresenteerde onderwerpen is te vinden op www.irs.nl/praktijkdag2023.

Derk van Balen (WUR) presenteerde zijn ervaringen met gereduceerde grondbewerking. In zijn proeven is de gemiddelde opbrengst met NKG vergelijkbaar met ploegen of spitten. Een voordeel van NKG kan de verminderde stuif- of slempgevoeligheid zijn, maar het onderwerken van groenbemesters kan lastig zijn.

Levine de Zinger (IRS) liet zien hoe de tussenzaai van gerst de druk van luizen en vergelingsziekte kan beperken. Ook in buitenlandse proeven zijn hier goede resultaten mee geboekt. Het systeem wordt de komende jaren verder onderzocht.

André van Valen (IRS) presenteerde de resultaten van de stikstofproeven van het IRS. Uit deze proeven blijkt dat de formule 200-1,7* N—min nog steeds een goede basis voor de stikstofgift is. Bij rijenbemesting kan volstaan worden met een 15% lagere stikstofgift.

Peter Lerink (H-WodKa) deelde zijn ervaringen met peilgestuurde drainage. In de driejarige pilot zijn nog niet alle vragen beantwoord. Zo bleek dat voor het bevochtigen van het zaaibed en de aardappelrug bij de knolzetting wellicht nog beregening nodig kan zijn.

De resultaten van de rooichecks van Cosun Beet Company laten volgens Jan-Kees Boonman (IRS) zien dat de kopverliezen over het algemeen het laagst zijn bij het gebruik van ontbladelaars met poetserassen.

Corné Lugtenburg en Timo Sprangers (WUR) bespraken de ontwikkelingen op het gebied van alternatieve technieken voor onkruidbestrijding en hielden een pleidooi voor een integrale aanpak van onkruidbestrijding om een beperking van de hoeveelheid herbiciden te bereiken.

De rassenkeuze en de timing van de bespuitingen is volgens Bram Hanse (IRS) essentieel voor de beheersing van bladschimmels. Ook andere zaken zoals de perceelskeuze, bedrijfshygiëne en rotatie, beïnvloeden de cercosporadruk.

Martijn Leijdekkers (IRS) benadrukte het belang van het kiezen van een ras met de juiste resistenties. Oververzekeren is echter ook niet nodig. De tabellen op de rassenlijst zijn niet onderling vergelijkbaar en bijvoorbeeld rhizoctoniaresistentierassen scoren lager dan standaard rhizomanieresistentierassen wanneer er geen druk is van rhizoctonia.

Jan Willem van Roessel
directeur IRS

Jacob Branderhorst (l) deelt zijn visie

Groeikracht Cosun Podcast

Op zoek naar interessante luisterinformatie voor telers? Groeikracht Cosun is onlangs begonnen met de Groeikracht Cosun Podcast. In de eerste podcast gaan projectleider Huub van der Velden en host Matthijs Smit in gesprek met Jacob Branderhorst, akkerbouwer in Eethen. Benieuwd naar zijn visie op de toekomst van de akkerbouw? De aflevering is te beluisteren via:

Wil jij meebesturen?

Bij Cosun berust de zeggenschap bij de leden. Zij kiezen de leden van de kringbesturen die samen de ledenraad vormen, het hoogste bestuursorgaan van de coöperatie. De ledenraad fungeert als klankbord voor de raad van beheer. Wil jij actief zijn voor de coöperatie en het belang van bietentelers behartigen? In februari 2024 zijn er in diverse kringen vacatures:

- Friesland/Groningen: één vacature in de afdeling Groningen
- Flevoland: één vacature voor de afdeling Noordoostpolder
- Zeeland: één vacature in de afdeling Zeeuws-Vlaanderen en één in de afdeling Zeeland-Midden
- Zuid-Oost Nederland: één vacature in de afdeling Midden-Limburg & De Peel en één in de afdeling Zuid-Limburg.

Functie

Met het bestuurswerk voor Cosun krijg je een brede kijk op het con- cern en op coöperaties in het algemeen. Daarnaast kom je via de ledenraad in contact met bietentelers uit heel Nederland. De tijdsbesteding is ongeveer tien dagen per jaar. Cosun biedt tevens opleidingen aan. Een uitgebreid functieprofiel voor ledenraadleden staat op www.cosun.nl (onderdeel 'Governance').

Aanmelden

Wil jij jouw regio vertegenwoordigen in het kringbestuur, stuur dan (vóór 23 oktober a.s.) een e-mail naar secretariaat.rvb@cosun.com. Wij sturen je aanmelding door naar het kringbestuur.

Wil je meer weten over het bestuurswerk voor Cosun, neem dan contact op met een van de kringbestuursleden. Hun contactgegevens vind je in het ledenportaal onder 'Contact'.

De verkiezingsprocedure gaat als volgt. Het kringbestuur verzamelt de reacties en zal gesprekken voeren. Het kringbestuur selecteert vervolgens één kandidaat per vacature die ter verkiezing wordt voordragen aan de leden.

Samen akkerbouwuitedagingen oppakken

Groeikracht Cosun biedt de telers een platform voor de uitwisseling van kennis en ervaringen om zo in de praktijk maximaal alle kansen en mogelijkheden te benutten. Naast het delen van kennis en informatie over ontwikkelingen gebeurt dat onder meer ook door te attenderen op relevante evenementen en activiteiten van Cosun zelf en van kennispartners. Kijk voor meer op <https://groeikracht.cosun.nl>. Cosun wil op allerlei manieren rechtstreeks het gesprek hierover aangaan. Heeft u zelf een goed idee voor een onderwerp dat meer aandacht verdient? Stuur ons een mailtje: groeikracht@cosun.com. We horen het graag.